

Tidsskriftskopi

Jeget som mulighedsfelt
Apparatur
Lucas, Maja

1455792245305

Dette materiale er indskannet og fremsendt elektronisk i henhold til aftale med COPY-DAN Tekst & Node.

Det er ikke tilladt modtageren af denne e-mail at videregende det indskannede materiale til andre.

Jegget som mulighedsfelt

INTERVIEW MED MAJA LUCAS

ANDERS JUHL L. RASMUSSEN

Maja Lucas debuterede sidste år med en samling korte prosastykker under den sigende titel *Jegfortællinger*. De handler alle sammen om jeget, er alle fortalt i første person ental, men der er ikke tale om et isoleret lyrisk jeg, det er nærmere et dialogisk mulighedsfelt, som undersøges. Alt afhængig af hvilken person eller hvilken gruppe af mennesker, jeget går i dialog med, om det er en ung kvinde, en vens far, den nærmeste familie, en læge, yogalærer, gynækolog eller en gift mand, ændres jegets selvfølelse og synspunkt. Det handler om magtforhold og om seksualitet, ofte forbundet i en og samme tematisk figur.

Leder man efter nemme konklusioner, leder man dog forgæves i disse tekster. Personernes følelsesliv, hvad enten det gælder den dominerende eller den dominerede, er fulde af ikke-erkendte modsigelser. Forfatteren stiller deres emotionelle konflikter frem til læserens individuelle bedømmelse, uden at forfatterens dom mærkes. Strategien er, at personerne får lov til at tale for sig selv, også når de ikke længere ved, hvad de skal sige.

De korte prosastykker er en slags situationsglimt fra hverdagen, hvor dybere følelseskonflikter pludselig bliver synlige. Skrevet med en knap og koncis stil udvikler de sig aldrig til narrative forløb, men insisterer på intensiteten i glimtet som en slags forspil til en egentlig dramatisk intrige. Ligesom jeget afprøver et mulighedsfelt i relationerne til andre personer, bevæger teksterne sig cirkelende rundt i genrerne mulighedsfelt mellem digtet, novellen, romanen og dramaet. Hverken jeget eller teksterne er rene og veldefinerede kategorier, de er bastarder, der hele tiden truer med at sønderbryde læserens magelige forhåndsforventninger.

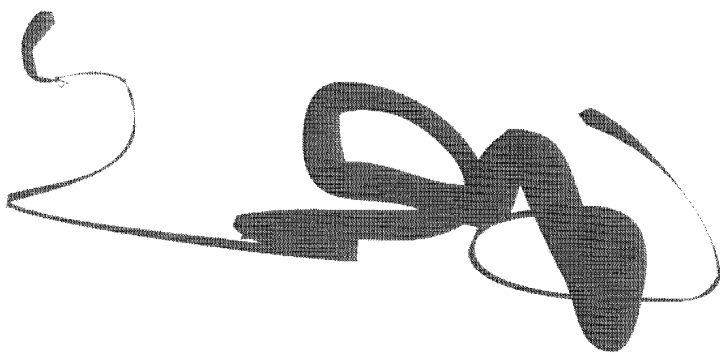
Maja Lucas har tidligere fået trykt sine tekster i *Hvedekorn*, *Ildfisken*, *Øverste Kirurgiske* og *Apparatur*. Efter at have afsluttet sit kandidatstudium i litteraturvidenskab og matematik på Københavns Universitet med et speciale om den neutrale jegfortæller i novellen gik hun på Forfatterskolen, hvor hun fik mere tid til at skrive sine egne tekster.

Samlingen hedder *Jegfortællinger*, og der er en jeg-fortæller i alle historierne. Hvad er det, der optager dig ved jeg-formen?

Det falder mig meget naturligt at skrive i jeg-form, og det gør det af flere grunde. Dels føler jeg, det er en smidig fortælleform, der kan bruges til at fortælle om både noget meget simpelt og noget meget komplekst, uden at fortælleren behøver at holde rede på hele fiktionsverdenen, fordi en jegfortællers udsagn i en vis forstand altid er replikker. Dels ligger jeg-formen tæt på den klassiske lyriske udsigelse, hvor et jeg taler til et du. Med flere af mine tekster, specielt kortprosateksterne, har jeg fornemmelsen af, at de ligger og balancerer mellem lyrik og prosa. Nogle af dem er også tidligere blevet trykt som digte i tidsskrifter. Jeg opfatter mig i en vis forstand som en lyriker, der skriver prosa.

Der er påfaldende mange dialoger i novellerne, og enkelte noveller er en slags monologer. Du må også være inspireret af den dramatiske genre.

Ja, eller mere bestemt af replikker. Fordi de giver direkte adgang til den talen-

des bevidsthed, samtidig med at de aldrig helt kan sige det, som egentlig er på spil i det talte. De er en slags genuin dobbeltbevidsthed. Med en lidt slidt formulering kan man sige, at de viser bevidstheden uden at forklare den.

De fleste, måske alle, af jeg-fortællerne er kvinder på din egen alder og uden kæreste, de er tiltrukket af ældre eller gifte mænd på deres egen alder, én er tiltrukket af en anden kvinde. Hvor meget selvportræt er der i disse historier?

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg bruger stof fra mit eget liv, men på den anden side er der mindst lige så meget stof, der er ren fiktion. Det har igen noget med det lyriske at gøre. Jeg skriver meget på følelser og situationer uden at opbygge store fiktionsrum eller lave plots. Det er mere en slags stemningsformidling, hvor jeg bruger en jeg-udsigelse, som på mange punkter ligger tæt på mig selv.

Et af kortprosastykkerne har ligefrem titlen »Jeg« og er en meget detaljeret beskrivelse af den kvindelige jeg-fortællers fysiologi fra top til tå. Det kunne være dig selv?

Ja, det kunne det, og det er også meningen, at læseren skal tænke det. Men på den anden side kan læseren ikke vide, at det kunne være en beskrivelse af mig, hvis læseren ikke har set mig. For tiden taler man meget om performativ biografisme, og måske

er det noget af det samme, jeg arbejder med, uden dog at vide så meget om det teoretiske aspekt ved sagen. Når jeg skriver mine tekster, ved jeg godt, at læseren sidder og tænker, at det kunne være forfatteren selv, så hvorfor ikke tage skridtet fuldt ud som i »Jeg« og bruge min egen krop? Jeg opfatter jeget som en blank flade, jeg kan nærme mig igennem skriften uden helt at kunne blotlægge. Tidligere har jeg også brugt mit eget navn, altså kaldt figuren Maja. Det har jeg dog ikke gjort i denne samling, hvor jeg-fortælleren altid er navnløs.

Er du ikke bange for at komme til at udlevere dig selv i dine fortællinger? At blotte dig selv for en nyfiken medleverden, der hungre efter at se igennem nøglehullet ind til et privat rum?

Næh, sådan set ikke. Der kan også være noget befriende ved at lægge kortene på bordet, og jeg vil i øvrigt mene, at teksterne fungerer på deres egne præmisser. Det er i hvert fald intentionen. Desuden kan man spørge, hvorfor min privatperson skulle være særlig interessant, jeg er jo hverken royal eller en kendt skuespiller.

Du virker meget bevidst om din formning af stoffet, og du har gået på Forfatter-skolen. Hvad betyder det for din måde at skrive på?

Det er klart, at litterær dannelse betyder en hel del, det kan jeg ikke kom-

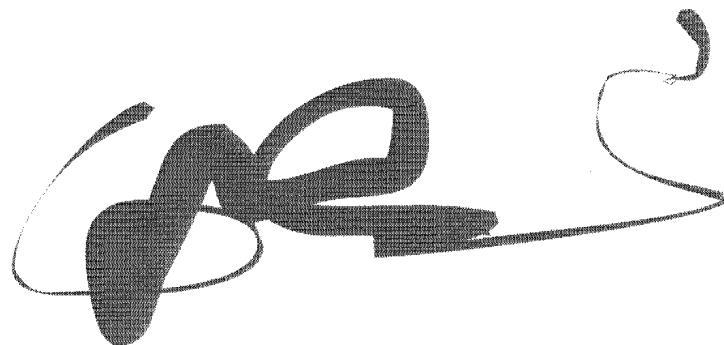
me udenom. Omvendt tror jeg ikke, at teksterne ville se meget anderledes ud, hvis jeg ikke havde gået på Forfatter-skolen. En del af teksterne er skrevet, før jeg begyndte derinde. Jeg føler ikke, at skolen har influeret så meget på min stil, men jeg er blevet mere bevidst om mine tekster ved at arbejde så meget med sproget, som man gør der.

Du har tidligere oversat skønlitterære tekster af Raymond Carver og Tobias Wolff til Apparatur. Er det dine væsentligste inspirationskilder?

Der er mange flere, end jeg kan nævne her. Jeg har en bred smag. Jeg læser både klassikere som Goethe og Shakespeare såvel som postmodernistisk lyrik, men den tradition jeg føler mig nærmest forbundet med, er den amerikanske minimalisme repræsenteret ved bl.a. Carver og Wolff. Herhjemme videreføres den tradition af Helle Helte, i Tyskland af Judith Herman og i Norge af Per Petterson.

Hvordan ser din ideallæser ud?

En genkommende diskussion af disse noveller har været genrediskussionen, altså hvorvidt teksterne var en novelle-samling, en roman eller endda en digtsamling. Nogle har foreslået, at jeg skulle skrive det hele om til en roman. Det irriterer mig, at romanen er regnet for en større og vigtigere genre, og at teksterne ikke kan få lov til at ligge

og balancere mellem roman og novellesamling, eller mellem prosa og lyrik. Jeg vil gerne skrive en novellesamling, som om det var en digtsamling – eller en roman. Dette mellemfelt vil min ideallæser have sans for.

Du har fuldført en kandidatuddannelse i litteraturvidenskab – dit speciale handlede om den neutrale jeg-fortæller i novellen, der registrerer sin omverden ligesom et filmkamera uden at anlægge en subjektiv vurdering. Er det samme type fortællerposition, du benytter i *Jegfortællinger*?

Ja, til dels. På et tidspunkt under min specialeskrivning, da jeg havde skrevet en del teoretiske overvejelser, bad min specialevejleder, om jeg kunne komme med et godt eksempel på den neutrale jeg-fortæller. Jeg kopierede en af mine egne noveller, som havde været trykt i *Ildfisken*, den der hedder »Knæ«, og så vedlagde jeg den uden forfatternavnet. Den mente min vejleder passede glimrende på teorien i specialet, og det var faktisk overraskende for mig at se, at mit akademiske arbejde lå så tæt op ad mine egne skrivelser. På den anden side er der også tekster i bogen, som benytter sig af en anden, mere stream-of-consciousness-lignende fortælleform. Så jeg føler ikke, at jeg har låst mig selv fast i den fortælleposition, men snarere taget afsæt i den. Og måske via den akademiske bearbejdning blevet mere fri af den.

Din far er forfatter og hedder Ib Lucas. Hvordan har det påvirket dine ambitioner om selv at blive forfatter?

Det er svært at svare på. På den ene side har jeg altid vidst, at forfatter var noget, man kunne blive, og jeg er opvokset med hans karriere og med at høre på hans diskussioner, men på den anden side har han aldrig opfordret mig til at blive forfatter, nærmest tværtimod! Han har advaret mig om, hvor hård en branche det er. Så jeg føler ikke, at jeg er blevet pacet eller nurset, eller hvad det nu hedder. Noget andet er så, at det er sjovt at have en far, som skriver. Sjovt og nogle gange også frustrerende. Jeg kan jo godt se, at vi på nogle punkter ligner hinanden som forfattere, at jeg ikke kan undgå at ligne ham som forfatter, ikke fordi jeg har terpet hans bøger, men fordi jeg jo helt konkret har fået meget af mit sprog og livssyn fra ham.

Hvornår begyndte du at skrive dine første litterære tekster?

Jeg skrev ligesom de fleste andre i teenageårene. I gymnasiet begyndte jeg at tage det mere alvorligt og viste fx nogle digte til min dansklærer. Men på det tidspunkt spillede jeg meget musik og troede, at det skulle være min karrierevej. Det var først da jeg kom på et af Testrup Højskoles sommerskivekurser i år 2000, at jeg virkelig blev grebet af det.

Jeg ved, at du også skriver digte, og at du foruden teksterne i denne samling, har skrevet flere andre prosastykker. Hvorfor skriver du skønlitterære tekster?

Det er en indre trang, eller måske mere præcist, et udtryksbehov. Jeg skriver også virkelig meget dagbog og massevis af lange e-mails. Fortællingerne opstår næsten altid på baggrund af nogle personlige oplevelser, som jeg så sætter mig ned og forsøger at give en kunstnerisk bearbejdning.

Maja Lucas' næste bog, *Min far kan lide fugle*, udkommer d. 4. april 2008.

Anders Juhl L. Rasmussen er cand.mæg. og tidligere redaktør på *Apparatur*.